

Kortárs művek a tó partján

A XXVI. GébArt Zalaegerszegi Nemzetközi Művésztelep

P. SZABÓ ERNŐ

Zalaegerszeg, 2017. VII. 31. – VIII. 12.

Gébárt – ha a Google-ba beütjük a szót, első helyen egy településnevet kapunk, a Zalaegerszeg mellett fekvő faluét, amely mellett a hasonló nevű tó, pontosabban mesterséges víztározó is található. Az egyik oldalán strandot, jurtatáborot, nyüzsgő nyári életet találunk, távolabb horgászok próbálnak szerencsét – s a környék gölyői, amelyek türelmesen bokáznak a horgászok mellett, várva a nekik juttatott kis halakat.

A tó másik vége a GébArt, az egyik legtekintélyesebb múltú nyári művésztelep otthona. Itt áll a Kézművesek Háza, amely a 80-as évek elején épült föl. Ez jelentette, s jelenti ma is az itteni művésztelep központi helyszínét, ez az épület ad otthont a festők, grafikusok vagy éppen a faszobrászok tevékenységének, de születtek művek a művésztelepi munka részeként a város legkülönbözőbb helyszínein, azokban a gyárakban is, amelyek elsősorban a fémszobrászok tevékenységét támogatták. Ahogyan a mára több száz darabossá gyarapodott gyűjtemény vagy az 1995 és 2006 között készült huszonnégy méter magas, fém- és kőplasztika, a Zalaegerszegi Nemzetközi Művésztelep Szoborparkjában álló alkotások sora jelzi, a műfaji, szemléleti, technikai sokféleség jellemezte, jellemzi a GébArt múltját és jelenét, ahogyan a különböző generációk vagy éppen a helybéli, a fővárosban, az ország különböző városaiban, illetve a határon túlról érkezett alkotók párbeszéde is. Három-négyévente változtak a művésztelep vezetői. 1992-ben Szemadám György kezdte meg a telep szervezését, 1996-ban Budahelyi Tibor, 2000-ben Varga Géza Ferenc, 2003-ban Colin Foster szobrászművész irányította az itt folyó munkát, 1999-ben és 2004–2006 között Horváth M. Zoltán, 2007–2009-ben a Pécssett élő lengyel keramikumművész, K. Krawczun Halina, 2010-ben pedig újra csak festő, Kopasz Tamás állt a telep élén. Ez arra is utal, hogy bizonyos periódusokban más-más műfajok, anyagok kaptak hangsúlyt, kerültek a figyelem középpontjába. A kezdeti többműfajúság után néhány olyan év következett, amikor a fémszobrászok jelenléte volt

a meghatározó, annak is köszönhetően, hogy akkoriban még működtek azok a nagyüzemek, amelyek biztosították számukra a korszerű technológiát. Az ezredforduló utáni néhány évben újra egy sajátos pluralitás, egyben erőteljes fiatalodás volt megfigyelhető, 2002–2006 között szép számban születtek a telepen kvalitásos kőszobrok. A 2007–2009 közötti években a keramikusok váltak a művésztelep főszereplőivé a természettel való párbeszéd jegyében, hiszen tematikus művésztelepeken az alapelemek, a föld, a víz, a tűz viszonyát, illetve a természet organikus rendje és a művészi konstrukció közötti kapcsolatok formálódását vizsgálták. Az idén harmadik éve megint festő irányítja a művésztelepet: Budaházi Tibor, aki évtizedek óta Zalaegerszegen dolgozik, elvállalta a feladatot.

Hogy intenzív munka folyt itt augusztus első két hetében, azt, ha más nem, a telepzáró kiállításra előkészített művek nagy száma mutatja. A kéthetes közös munkálkodás mottója az idén az „emlékek” voltak, szabadon gondolkodás a megélt emlékekről, az élmények tükrözése a képzőművészet kifejezőeszközeivel, s ebbe a témakörbe természetesen nagyon sok minden belefért. Ennek megfelelően változatos anyag született, annál is inkább, mivel a telep hat résztvevője ugyan nagyjából egy generációhoz tartozik, de szemléletükben talán több az eltérő, mint a hasonló vonás. A telepvezető egyrészt folytatta a történelmi-szagrális motívumokkal való kísérletezést, pontosabban azok műbe emelését, átformálással, újszerű ritmizálással való újraértelmezését, másrészt nagyobb méretű művein a dekonstrukció és a rekonstrukció viszonyát vizsgálta az organikus és a geometrikus képalakítás határán álló munkákon. Hegyeshalmi László, aki „civilben” a veszprémi Művészetek Háza igazgatója, a szín és a felület kérdéseit boncolgatta széles ecsetvonásokkal több rétegben felvitt színes festékrétegeivel, míg a Baján dolgozó Kántor József geometrikus munkáival a különböző sík- és térbeli viszonyok egyensúlyát kutatta. A korelnök, Körösi Papp Kálmán a mikrostruktúrák és a kozmikus analógiák között keresett párhuzamokat. A művésztelep tematikájához leginkább igazodó Szényi Zoltán a zalai tájak ihlette akvarellek mellett irodalmi vonatkozású munkát is bemutatott. Az egyetlen külföldi résztvevő, a brazil Tarcisio Viriato rendkívül színes műveit a változatos anyaghasználat jellemzi: érkezése napján a Kézművesek Háza környékén található összes használaton kívüli tárgyat műalkotássá formálta, s kiváló graffitije egy kimustrált teherautó oldalán akár marandó alkotás is lehet, ha megfelelő védőbevonatot kap.

Apropó védettség: a város láthatóan jó gazdája a művésztelepnek, s a helyzet a kiállítás megnyitóján elhangzott alpolgármesteri nyilatkozat szerint a jövőben sem változik majd. Az időjárás szélsőségei ellen azonban nincs védelem: a megnyitó előtti nap viharkárait még el sem sikerült takarítani, amikor újabb felhők gyülekeztek, így sokáig eldöntetlen maradt, hogy a megnyitóra szabad- vagy fedett téren kerül-e majd sor. Így hát a kiállítók néhány veszélyeztetett művel a hónuk alatt menekülésre készen várták, hogy elvonul-e a vihar a fejük felül. És láss csodát, olyan is van, hogy a kortárs magyar művészetnek szerencséje van: az újabb vihar nem okozott károkat.